

Medietilsynet
Nygata 4
1607 Fredrikstad

Oslo, 26. mai 2009
Ref:
Ansvarlig advokat: Kyrre Eggen

Varsel om sanksjon – forbudet mot politisk reklame

Det vises til Medietilsynets likelydende brev av 24. april 2009 til diverse lokal fjernsynsselskap hvor det varsles ilagt sanksjon for brudd på forbudet mot politisk fjernsynsreklame grunnet kringkasting av politisk budskap fra Høyre. Videre vises det til Medietilsynets brev av samme dag til TV Aftenbladet om kringkasting av politisk budskap fra Pensjonistpartiet.

Undertegnede representerer samtlige tilskrevne lokal fjernsynsselskap, med unntak av TV Sunnmøre. I det følgende vil disse selskap samlet bli benevnt som lokal fjernsynsselskapene, medmindre det er behov for å omtale enkelte selskap spesifikt.

Lokal fjernsynsselskapene bestrider at det er grunnlag for å illegge noen sanksjon for brudd på forbudet mot politisk reklame.

Ytringsfriheten etter EMK art. 10 sikrer en rett til å kringkaste politiske budskap i form av direkte kommunikasjon til lokal fjernsynsselskapenes seere fra politiske partier, organisasjoner eller andre som ønsker å fremme politiske budskap i det offentlige rom.

At ytringsfriheten sikrer en slik rett er bekreftet av EMD i flere dommer, herunder VgT-dommen og TV Vest-dommen. I disse dommene slås det også fast at totalforbudet mot politisk fjernsynsreklame er disproportjonalt og ikke i overensstemmelse med ytringsfriheten etter EMK art. 10. Siden ytringsfriheten etter EMK art. 10 går foran annen lovgivning, er kringkastingslovens forbud mot politisk reklame satt til side.

Det konstateres at Medietilsynet, i likhet med Regjeringen, mener TV Vest-dommen innebærer at friheten til å kringkaste politiske budskap direkte til lokal fjernsynsselskapenes seere kun gjelder for *politiske partier* som ikke har fått redaksjonell dekning. Dette er en feilaktig forståelse av både ytringsfriheten etter EMK art. 10 og TV Vest-dommen.

Medietilsynet og Regjeringens forståelse av EMK art. 10 og TV Vest dommen bygger på at det kun er *små politiske partier* som kan ha rett til å kringkaste politisk reklame. Dette er feil. Det er nokså elementært at ytringsfriheten etter EMK art. 10 gjelder for enhver som vil ytre seg, uavhengig av om det er et politisk parti, organisasjon, selskap eller enkeltperson. Og det finnes intet grunnlag i noen rettskilder for at ytringsfriheten på dette området er begrenset til små politiske partier.

Medietilsynet og Regjeringens forståelse av TV Vest-dommen bygger videre på at det kun er partier som ikke har fått redaksjonell dekning som kan ha rett til å kringkaste politisk reklame. Medietilsynet og Regjeringen overser at det er en grunnleggende forskjell mellom det å ha anledning til å ytre seg direkte til allmennheten og det at journalister lager reportasjer om politikk og politikeres standpunkter. I en politisk kontekst består ytringsfrihetens kjerne i å beskytte friheten til selv å kunne påvirke andre med *sine* politiske standpunkter, noe som innebærer en rett til direkte kommunikasjon.

Videre vil det å skille mellom små og store partier i forhold til retten til å sende politisk reklame innebære en diskriminering på ytringsfrihetens område som det ikke er anledning.

I tillegg innebærer den rettsforståelsen Medietilsynet bygger på at lokalfjernsynselskapene må foreta uklare vurderinger av annonsørens økonomi samt i hvilken utstrekning den eller de som ønsker å kjøpe sendetid for å fremsette politiske budskap har fått redaksjonell dekning. En slik rettsforståelse utgjør en uforutberegnelig regulering av ytringsfriheten som strider mot lovskravet i EMK art. 10.

Medietilsynet synes å legge stor vekt på at EMD i TV Vest-dommen anerkjente statens argumenter for å forby politisk reklame som *relevante*. Det er ikke grunnlag for slik vektlegging. Det var ikke bestridt at statens argumenter generelt sett er relevante. Dessuten anerkjenner EMD i praksis alltid statens argumenter som relevante. Det avgjørende spørsmålet og det spørsmålet som var bestridt mellom partene var om argumentene var *tilfredsstillende* nok til å forsvare reklameforbudet. Dette svarte EMD nei til.

I begrunnelsen for dette standpunktet starter EMD med å konstatere reklameforbudets absolutthet (avsnitt 63). Dette indikerer at det nettopp var reklameforbudet som sådan EMD slo ned på i dommen.

Deretter fokuserer EMD på ytringenes innhold, at det var tale om politiske ytringer. At det var betalt for sendetiden (reklame) ble ikke vektlagt. Fordi ytringenes innhold var politiske hadde staten en snever skjønnsmargin (avsnitt 64).

Overfor EMD argumenterte staten med at Pensjonistpartiets politiske reklame innslag ble sent kort tid før valget. Det ble fra statens side understreket at det iallfall var nødvendig i et demokratisk samfunn å forby politisk reklame kort tid før valget for å sikre allmennhetens rett til frie valg (jf. art. 3 i første tilleggsprotokoll). EMD avviste statens argumentasjon med følgende begrunnelse i avsnitt 66:

"However, while it is true that the broadcasts at issue had occurred between 14 August and 13 September 2003 in the run-up to the local and regional elections that year, it should be noted that the advertising ban in section 3-1(3) of the Broadcasting Act was absolute and permanent and did not apply specifically to elections. In these circumstances, the Court does not find it appropriate in the instant case to attach much weight to the various justifications for allowing States a wide margin of appreciation with reference to Article 3 of Protocol No. 1. Otherwise, the application of this provision would be left to the discretion of the Contracting States to a degree that might lead to results incompatible with the privileged position of free political speech under Article 10 of the Convention." (Vår understrekning).

Det fremgår klart av det siterte at EMD slo ned på reklameforbudets absolutthet.

Overfor EMD fremhevet TV Vest og Pensjonistpartiet at statens relevante argumenter for å regulere politisk reklame kunne tilfredsstilles på proporsjonalt vis gjennom beløpsbegrensinger eller andre mindre inngripende reguleringer enn et totalforbud. Både den norske, britiske og irske stat argumenterte derimot for at det ikke var mulig å regulere politisk reklame på annet vis enn ved det totalforbud. Til dette uttalte EMD følgende i avsnitt 77:

"The view expounded by the respondent Government, supported by the third party intervening Governments, that there was no viable alternative to a blanket ban must therefore be rejected."

Også her fremgår det klart av det siterte at EMD slo ned på reklameforbudet som sådan i TV Vest-dommen.

Det er videre grunn til å understreke at den norske dommer Jebens fremsatte et separat votum i TV Vest-dommen. Dommer Jebens presiserte at

"My finding of a violation is, however, not based on the prohibition on political broadcasting on television as such, but on the particular context in which it was applied in the present case, namely the Pensioners' Party's general lack of access to the television broadcasting media."

Flertallet på seks dommere baserte imidlertid sin konklusjon nettopp på reklameforbudet som sådan.

Medietilsynet og Regjeringen synes å basere sin fortolking av dommen på dommer Jebens separate votum. Det er imidlertid en grunn til at ingen andre dommere sluttet seg til hans begrunnelse og det er i strid med grunnleggende prinsipper for fortolking av dommer å legge mindretallsvotum til grunn for hvorledes dommen skal fortolkes. Tvert imot er det slik at forskjellen mellom mindretallet og flertallet illustrerer hva flertallet *ikke* mener og dermed hvordan dommen *ikke* skal fortolkes.

Staten kan regulere politisk fjernsynsreklame på en proporsjonal og ikke-diskriminerende måte, men må gjøre dette med andre midler enn et totalforbud, for eksempel gjennom beløpsbegrensninger eller begrensninger i forhold til hvor mye sendetid det er anledning til å kjøpe. Staten har ikke laget slike regler som på en proporsjonal, ikke diskriminerende og forutberegnelig måte regulerer ytringsfriheten på dette området.

Dagens rettstilstand er derfor at det er tillatt å sende politisk fjernsynsreklame.

Med vennlig hilsen
for Wiersholm, Mellbye & Bech, advokatfirma AS

Kyrre Eggen